

Кириченко Ігор Олегович

*здобувач НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку
НАПрН України*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ ІНОЗЕМНОГО ДОСВІДУ УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ НА НАДАННЯ ІНЖИНІРИНГОВИХ ПОСЛУГ У БУДІВНИЦТВІ

Наукова робота присвячена окресленню зарубіжного досвіду укладання спеціальних договорів на надання інжинірингових послуг. Розглянуто договір інжинірингу як синтезований різновид договору про надання послуг, будівельного підяду та здійснення проектно-пошукових робіт.

Ключові слова: інжиніринг, будівництво, інжинірингові послуги, договір інжинірингу, інженерно-будівельний контракт (NEC).

Kyrychenko Ihor

*postgraduate of the Research Institute of Providing Legal Framework
for the Innovate Development of NALS of Ukraine*

PECULIARITIES OF APPLICATION OF FOREIGN EXPERIENCE OF CONCLUDING CONTRACTS IN UKRAINE FOR PROVISION OF ENGINEERING SERVICES IN CONSTRUCTION

Scientific work is devoted to outlining the foreign experience of concluding special agreements for the provision of engineering services. The engineering contract is considered as a synthesized type of contract for the provision of services, construction contract and design and survey works.

Keywords: engineering, construction, engineering services, engineering contract, New Engineering Contract (NEC).

В останні десятиліття в Україні ринок інжинірингової діяльності активно розвивається. Цьому сприяв розвиток будівельної галузі та

створення проектів, які фінансуються міжнародними фінансовими організаціями. Тому спостерігається зростання експорту інженерно-консультаційних послуг із європейських країн.

Складність регламентації процесу надання послуг, узгодження технічних і законодавчих вимог для сторін, викликає потребу в створенні єдиного правового поля у сфері таких робіт для України, що дало б можливість більш активного залучення міжнародних інвестицій з метою реалізації різних проектів у будівельній галузі.

Основним у цьому повинна стати уніфікована форма договору на надання інжинірингових послуг. Для такої уніфікації понять, пов'язаних із інжинірингом, і належної регламентації такої діяльності доцільно звернути увагу на найбільш відому форму будівельних контрактів і документів у Європі, якою є NEC (The New Engineering Contract) – це форма контракту, що використовується у Великій Британії [1].

Контракти NEC спрямовані на запобігання дорогим суперечкам. Вперше розроблені в 1993 році, вони були розроблені для заміни типових будівельних контрактів, які до того часу в основному мали «змагальний» підхід.

Перший контракт NEC, відомий як Новий інженерний контракт, був опублікований в 1993 році після 7 років досліджень та розробок. Друге видання, NEC (інженерно-будівельний контракт), з'явилося в 1995 році. До супровідних публікацій входили договір про надання професійних послуг, розроблених на допомогу у врегулюванні суперечок [2].

Контракти NEC є примірними формами договорів, які є частиною стандартного комплексу для закупівлі робіт або консультаційних послуг, серед яких не є винятком й договір інжинірингу.

Проте, в силу того, що в Україні відсутні навіть бланкетні чи взагалі абстрактні норми, в яких би згадувалися договірні відносини з приводу інжинірингу цілком логічно можна вважати інжиніринг новим видом діяльності, невідомим взагалі вітчизняній господарсько-правовій чи цивільно-правовій доктрині. Розуміючи, що правова наука одним із завдань має створення та уніфікацію механізмів

регулювання, форм та моделей господарських відносин, слід зауважити на тому, що відсутність належного законодавчого регулювання інжинірингової діяльності є суттєвим недоліком вітчизняного законодавства.

Особливості інжинірингових договірних відносин відображає техніко-технологічну (дотримання правил експлуатації, перевезення, розвантаження вантажу тощо) та юридичну (завершення будівництва, передача проектно-будівельної та іншої документації тощо) складові [3].

Будь-який договір укладається для досягнення певної мети, у договорі інжинірингу – виконання робіт, зокрема будівельних та надання консультаційних послуг, зокрема щодо експлуатації будівельної техніки.

Особливістю такого виду договору є тісний зв'язок з договором будівельного підряду, перш за все з обов'язками замовника здійснювати будівельний контроль робіт, необхідність якого передбачена як нормами приватного права, так і нормами публічного. У договорі інжинірингу сторони мають дотримуватися усіх імперативно визначених стандартних вимог щодо виконання робіт. Якість у договорі інжинірингу є насамперед обов'язковим виконанням взятих на себе інжинірингових зобов'язань, а також дотримання різних рекомендацій щодо результату виконаних робіт.

За загальним правилом підрядних договорів у замовника є обов'язок прийняти та оплатити виконану роботу. Обов'язок щодо оплати отриманого результату існує і в договорах про надання послуг. Відповідно, у договорі інжинірингу, зважаючи на його змішаний предмет, обов'язок прийняти та оплатити отримані послуги, а також отриманий матеріалізований результат впливає із кореспондуючого обов'язку підрядника виконати роботи.

Окрім прийняти та оплатити отриманий результат на замовника, за правилами договорів підряду, покладається обов'язок оглянути отриманий

результат. Саме на цьому етапі виконавець договору інжинірингу повинен виконати обов'язок щодо надання повної та достовірної ін-

формації, при потреби роз'яснити відповідну інструктивну інформацію, тлумаченні різних даних тощо, наприклад, при переданні проектно-кошторисної інформації. Зазначимо, що в законодавстві щодо передавання проектно-кошторисної інформації у підрядних договорах існують розбіжності.

Саме тому, за договором інжинірингу до зобов'язань виконавця слід відносити також й гарантування повноти наданої інформації, зокрема й щодо належного володіння чи експлуатації отриманого матеріалізованого результату.

До завдання, яке лежить на замовнику, то варто зазначити, що воно може бути передбачено й певною програмою виконання робіт, складовою яких може бути й надання послуг. Так, наприклад, за загальним підходом договір інжинірингу включає в себе допроектні техніко-економічні дослідження й обґрунтування запланованих капітальних вкладів, проектування, будівництво та введення об'єкта в експлуатацію, з розробкою нових технологічних процесів, вдосконалення наявних виробничих процесів тощо [1].

Узагальнюючи теоретичні погляди та практичні аспекти регулювання договірних відносин в сфері інжинірингу в будівництві, доходимо висновку, що договір інжинірингу є синтезованим різновидом договору надання послуг, будівельного підряду та здійснення проектно-пошукових робіт.

До характерних ознак договору інжинірингу віднесено, зокрема, такі: двосторонність, оплатність, фидуціарність, алеаторність, конгломеративний характер. За своєю правовою сутністю договір інжинірингу можна визначити в якості домовленості між замовником та виконавцем щодо здійснення інжинірингових робіт чітко визначені та окреслені в договорі стосовно конкретного будівельного об'єкту у строки, розумні та необхідні для якісного виконання подібного роду робіт із дотриманням всіх будівельних норм та правил.

Безумовно для України сьогодні існує нагальна потреба застосування іноземного досвіду укладання договорів із надання інжинірингових послуг на основі міжнародно визнаних форм контрактів і доцільність запозичення окремих положень щодо розширення складових частин договору, порівняно з типовими.

ЛІТЕРАТУРА

1. Непомнящий М. О. Перспективи застосування в Україні міжнародно визнаних форм договорів на надання інжинірингових послуг у будівництві. *Державне управління*. 2019. № 2 (66). С. 106–111.
2. New Engineering Contract (NEC). URL: <https://www.ice.org.uk/what-is-civil-engineering/what-do-civil-engineers-do/new-engineering-contract>.
3. Мехеда В. Д. URL: https://drive.google.com/file/d/1_7lkMeC_vaEqRYdtn_DUaCYNbmO96qt2/vie

REFERENCES

1. Nepomniashchy, M. O. (2019). Perspektyvy zastosuvannia v Ukraini mizhnarodno vyznanykh form dohovoriv na nadannia inzhynirnykhovykh posluh u budivnytstvi. *Derzhavne upravlinnia - Governance*, 2 (66), 106–111 [in Ukrainian].
2. New Engineering Contract (NEC). URL: <https://www.ice.org.uk/what-is-civil-engineering/what-do-civil-engineers-do/new-engineering-contract> [in English].
3. Mekheda V. D. URL: https://drive.google.com/file/d/1_7lkMeC_vaEqRYdtn_DUaCYNbmO96qt2/vie [in Ukrainian].